

Nú skuldi kirkja byggjast

Um somu tíð sum kirkjugarðurin «á Svínaryggi» varð vígdur kallaði Winther nógvar góðar menn í Havn saman og fekk teir at lata pening til at byggja nýggja kirkju fyri.

Hesir menn lótu í fyrsta umfari 100 gyllin og Rybergs handil 50 gyllin.

Málið er longu reist 1781, samstundis sum tað um kirkjugarðin.

Gamla kirkjan «úti á Reyni» var 30 alin long, við forkirkjuni og 10 alin breið.

Við tað at hon, 172 ára gomul, nú var í vána-standi, hugsa teir fyrst um at byggja nýggja á sama staði, sum skuldi vera 35 alin long, 15 alin breið, men hesari ætlan ráða timburmenninir Johannes Poulsen og Johannes Hansen frá í brævi við teirri grundgeving, at lendið er ov lítið, og har verður kostnaðarmikið at byggja, av tí at har er bleytt og nógvar gravir, teir vísa á tveir aðrar hóskiligar staðir uttan fyri býin, og senda við kostnaðarætlanir tá og eina aðra seinri. Bæði hesi lendi, ið teir vistu á, komu at verða nýtt, annað til kirkjugarðin hitt til kirkjuna.

Tað sæst, at tilfar verður keypt longu í 1783, og at kirkjan er liðug at byggja 1788. Nýggja kirkjan varð flutt «uttan av Reyni» á tann staðin, har, sum hon síðan hevur

staðið og enn stendur «við Bryggjubakka». Ikki var Havnar býur tá størri enn so, at kirkjan varð bygd «norden for Byen».

Kirkjan varð vígd 3ðja sunnudag í advent, 17. desember 1788. Prósturur ið vígdi hana, var Andreas Djurhuus (hin eldri), próstur 1783—1814.

Til er ein frásøgn frá hesari vígslu, ið J. H. Schrøter, sum tá var næmingur í latínskúlanum og seinni prestur í Suðuroy 1804—1826, hevur skrivað.

Henda frásøgn ljóðar soleiðis:

«Det var Aftenen iforveien bekendtgjort, at Menigheden skulde tidlig samles i den gamle Kirke. Efter at Psalmen: «Paa Gud alene haver jeg sat min Lid» var afsungen, holdt Hr. Winther en kort Afskedstale, hvori der omtaltes, at Guds Ord i saa mange Mandsminder havde været forkyndt i denne Kirke, og Gud takket for saadan Naade. Derpaa begyndtes Psalmen: «O, kjære Sjæl, frygt aldrig meer», og gil vi syngende den i Procession, først vi to Discipler, jeg og Scheel, saa begge Studenterne Lund, saa Rector og Poul Østero, Provsten og Præsten og Hr. Vang, Embedsmændene og endelig Menigheden. Da der var taget Sæde i den nye Kirke, blev først sunget Psalmen: «Jeg vil mig Herren love». Derpaa blev Indvielsestalen holdt. Efter Indvielsen blev Psalmen: «O store Gud, vi love dig» sunget. Præsten messede Collect og Epistel. Efter Psalmen: «Nu bede vi den Hellig Aand», prædikede Sognepræsten over Dagens Evangelium. Efter Prædiken afsang man det sædvanlige Svar, derpaa messedes Collec-

Reliefið, sum sviarnir hava latið kirkjuni.

ten om, Ordet og Velsignelsen, hvorefter Tjenesten endtes med Psalmen: «Hvor deilig skal Guds Kirke staa».

Gamla kirkjan varð seld á uppboði 1789, men nógvar tað mesta, ið hon átti av gripum, kom við í nýggju kirkjuna, og er har enn.

Prestagarðurin í Sandagerði

Rasmus Jørgen Winther sýnist tíðliga at hava reist spurningin um Sandagerði, trúligast nakað um somu tíð, sum hann biður um nýggja kirkju.

Ið hvussu er, skrivur Det kgl. danske Cancellie bræv, dagsett 5. april 1783 til Brockenhuus stiftsamtmans og L. Harboe, biskups, at kansellið frá Hr. Rasmus Winther hevur fingið «Ansøgning om en Præsteboligs Opførelse», at tað hevur vígjørt spurningin og fingið tilsegn um møgulega hjálp frá Den kgl. Handels Direction og tí her frammanfyri nevnda Niels Ryberg.

Spurningurin er í 1784 lagdur fyri kong, og hann, Christian den Syvende, sigur í brævi, at

«Conferentzeraad Niels Ryberg har lovet at ville bidrage 1 á 300 rdr. og Directionen for den færøske Handel 200 rdr. til bemeldte Præsteboligs Opbyggelse. Vi og desuden af Vores Skatkammer alernaadigst har tilstaaet 200 rdr til disse Omkostningers Bestridelse».

Kongur sigur í sama brævi seg hava sæð «Tegning og Overslag», ið vísir, at húsin fara at kosta 1479 ríkisdálar.

Tá Winther hevur fingið jattan um figging fer hann beinanvegin til verka.

Hann keypir, tá kirkjan úti á Reyni er seld á uppboði í 1789: «En Leer Hakke og noget Steen Sprænge Redskab til Præstegaarden: 21 gylden og 12½ skind».

I 1790 var komið so væl áleiðis, at einaferð hetta ar, kundu prestafólkini flyta inn í Sandagerði.

Doyði av landfarasótt

Rasmus Jørgen Winther doyði í 1799 bert fimti ára gamal.

Tó at nógvar ráddu frá, fór hann kortini til Kirkjubøar, har hervilig smittandi sjúka gekk — landfarasótt.

Ørindini vóru óivað at bírætta tey sjúku, sum jú var hansara skylda, og henni vildi hann ikki bera seg undan, tó at vandanikið var.

Hann fekk sjúkuna og doyði 27. mai 1799 í Sandagerði, um leið 50 ára gamal. Jarðaður er hann í kirkjugarðinum «á Svínaryggi».

Rasmus Jørgen Winther var ein nærlagdur, iðin, djurvur og heldur strangur prestur. Prædikur hansara vóru sera væl umtóktar av kirkjufólkinum flestum. Enn á dagum eru her fólk, ið vita um hann at siga.

Eftirmæli hansara hevur tí yvirhøvur altíð verið gott. Men figgindar hevði hann eisini, tað vóru fólk, sum tóku sær tykni av revsingum hansara og trúgvandi evangeliiboðan.

Havnar Kirkja verður 200, 17. desember í ár.

